

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої
політики
Кафедра богослов'я та релігієзнавства

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)**

«СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДУМКА У ЦЕРКОВНІЙ ТРАДИЦІЇ»

Форма навчання: очна (денна/вечірня)

Відомості про викладача

ПІБ	Бондаренко Віктор Дмитрович Професор кафедри
Профіль викладача	https://kkbr.shf.edu.ua/pro-kafedru/zaviduvach-kafedry/zaviduvach-kafedry-pib
Електронна адреса	v.d.bondarenko@udu.edu.ua

I. Основна мета навчальної дисципліни

формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань щодо розвитку соціально-політичних ідей у християнській церковній традиції, а також здатності аналізувати вплив релігійних концепцій на формування політичної думки, суспільних інститутів і соціальної етики. Курс спрямований на розвиток навичок інтерпретації богословських текстів у соціально-політичному контексті та критичного осмислення ролі церкви у суспільстві.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	031 Релігієзнавство
Освітня програма	Релігієзнавство
Шифр навчальної дисципліни	СВ 04
Семестр навчання	5

III. Програмні результати навчання

- ✓ Розуміти теоретичні підходи та основні концепції Digital Religion Studies і пояснювати взаємодію релігії з цифровими медіа та технологіями.
- ✓ Застосовувати цифрові методи дослідження (аналіз онлайн-контенту, цифрову етнографію, аналіз соціальних мереж) для вивчення релігійних явищ.
- ✓ Критично аналізувати цифрові джерела та дані, пов'язані з релігійними практиками, онлайн-спільнотами та медіа-контентом.
- ✓ Використовувати цифрові інструменти і платформи для академічного дослідження релігії та презентації результатів наукової роботи.
- ✓ Оцінювати етичні проблеми цифрових досліджень релігії та відповідально працювати з цифровими даними і онлайн-спільнотами

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

- Вступ до суспільно-політичної думки у церковній традиції: поняття і методи.
  - Біблійні джерела суспільно-політичної думки (Старий і Новий Завіт).
  - Ранньохристиянська соціальна думка та ставлення до держави.
  - Августин і концепція «Граду Божого» як модель співвідношення церкви і держави.
  - Середньовічна політична теологія: Фома Аквінський і схоластика.
  - Церква і держава у візантійській традиції (симфонія влади).
  - Реформація і трансформація суспільно-політичної думки у християнстві.
  - Соціальна доктрина католицької церкви та її розвиток.
  - Православна соціальна думка та сучасні концепції взаємодії церкви і суспільства.
  - Сучасні інтерпретації церковної соціально-політичної думки у глобальному контексті.
- Детальні теми лекційних, практичних/семінарських занять, питання до заліку/іспиту, теми і завдання для самостійної роботи та інші містяться на курсі у Moodle: <https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=1735>

V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання

Кафедра культурології, богослов'я, та релігієзнавства

Соціально-гуманітарний факультет УДУ імені Михайла Драгоманова Целковський Г.А., кандидат філософських наук.

VI. Обсяг навчального навантаження і терміни навчання

Рік і семестр навчання	3 рік, 5 семестр
Кількість кредитів	4 кредити
Загальна кількість годин	120
Лекційні заняття	24
Семінарські заняття	20
Самостійна робота	76

VII. Політика навчальної дисципліни

ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова. Детальніше <https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=1735>

VIII. Основні інформаційні джерела

Augustine. *The city of God*. Penguin Classics.

Aquinas, T. *Summa Theologica*.

Luther, M. *Temporal authority: To what extent it should be obeyed*.

Calvin, J. *Institutes of the Christian religion*.

Hauerwas, S. *A community of character. Toward a Constructive Christian Social Ethic*

Milbank, J. *Theology and social theory*. Blackwell.

O'Donovan, O. *The desire of the nations: Rediscovering the roots of political theology*.

Novak, M. *Catholic social thought and liberal institutions*.

Pontifical Council for Justice and Peace. *Compendium of the social doctrine of the Church*.

Bretherton, L. *Christianity and contemporary politics. The Conditions and Possibilities of Faithful Witness*

Tanner, K. *Theories of culture: A new agenda for theology*.

IX. Система оцінювання

Поточний контроль	оцінювання на семінарських заняттях, підсумковий тест, виконання індивідуальних завдань
Підсумковий контроль	залік

X. Навчальні ресурси

*Основні та додаткові матеріали, необхідні для вивчення навчальної дисципліни, знаходяться в електронному навчальному курсі системи управління навчальними курсами MOODLE:
<https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=1735>*

---

*Обговорено та затверджено на засіданні кафедри культурології, богослов'я та релігієзнавства
протокол №_1__ від __28 серпня 2025 р._____*